

Position Paper

Opmerkingen bij de Begroting Justitie en Veiligheid

In week 47 (18-21 november) behandelt u de Begroting Justitie en Veiligheid (35300 VI). De VNG vraagt uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

1. **Ondermijning.** Een effectieve aanpak vraagt om een integrale aanpak op preventie en repressie. Het doel moet zijn dat we aan de voorkant van het probleem komen en in staat zijn de werkwijzen en de businessmodellen van criminelen te doorbreken. Hiervoor is een langdurige integrale aanpak nodig en structureel geld noodzakelijk.
2. **Politie.** De toch al schaarse lokaal beschikbare politiecapaciteit is recent onder zeer zware druk komen te staan. Er zijn forse investeringen nodig om te zorgen dat ze op het noodzakelijke niveau komt en blijft. Er zijn voor de korte termijn onorthodoxe maatregelen nodig ter ontlasting van de politie.
3. **Aanpak Mensenhandel.** Mensenhandel is in toenemende mate een aandachtspunt voor gemeenten. Niettemin is meer inzet nodig. Voor het opheffen van belemmeringen voor gemeenten doen zij een appèl op het Rijk.
4. **Cybercrime.** Gemeenten investeren steeds meer middelen en capaciteit in digitale veiligheid. Van belang voor gemeenten is dat de aanpak, die zich niet aan grenzen houdt van organisaties of regio's, als één overheid wordt opgepakt en het Rijk dit met middelen ondersteund.
5. **Cannabis:** experiment gesloten coffeeshopketen. Bij de verdere uitwerking in 2020 staat nog open hoe rollen en verantwoordelijkheden rond toezicht en handhaving moeten worden geregeld en op welke wijze de ministeries van VWS en van JenV gemeenten tegemoet gaan komen in extra kosten.

1 Ondermijning

In het Regeerakkoord zijn financiële middelen beschikbaar gesteld in de vorm van een eenmalig ondermijningsfonds van € 100 miljoen en structureel € 10 miljoen extra. De extra middelen zijn voornamelijk ingezet om in alle regio's te komen tot versterking van de aanpak, passend bij de integrale ondermijningsbeelden per regio die momenteel worden opgesteld.

Na bekendmaking van de begroting heeft de minister nog een brief aan uw Kamer gestuurd over een *Breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit*. Onderdeel daarvan is een landelijk interventieteam dat voortvloeit

uit een aangenomen motie in uw Kamer van 19 september 2019 (de [motie Heerma/Dijkhoff](#), 35300-13). Daarnaast wordt een brede aanpak voorgesteld, die meer omvat dan alleen een repressief landelijk team. De insteek is om te komen tot een nieuwe vorm van een wijkenaanpak en preventie in het offensief tegen ondermijnende criminaliteit.

Het is goed dat er brede aandacht is voor de gezamenlijke aanpak van ondermijning en het ondermijningsfonds is een begin. Om tot een structurele aanpak te komen is echter ook een integrale aanpak op preventie en repressie plus structurele financiering nodig. Een

structureel ondermijningsfonds is noodzakelijk. Als we dat niet regelen is de regionale versterking die vanuit de € 100 miljoen is ingezet niet geborgd. Dat staat haaks op de ambities uit de toekomstagenda ondermijning.

Ook voor het *Brede offensief* en specifiek het landelijk interventieteam is de financiering nog niet geregeld. Er is ook nog geen beeld geschetst hoeveel formatie daarmee gepaard moet gaan bij politie of andere deelnemende partijen zoals OM, belastingdienst of FIOD. De omvang van de financiële investering en de omvang van het daadwerkelijk te vormen team blijven daarmee nog erg vaag. Voor gemeenten is het van belang dat hier snel duidelijkheid en zekerheid over komt, zodat er daadwerkelijk structureel geïnvesteerd kan worden.

2 Politie

De politiecapaciteit staat al jaren onder druk. Het vraagstuk van toekomstbestendige politie heeft geleid tot veel initiatieven in de afgelopen periode na het Regeerakkoord: van de investering in de gebiedsgebonden politiezorg tot de agenda Opsporing. De ontwikkeling van de toekomstbestendige politie is ook onderdeel geworden van de Landelijke veiligheidsagenda politie met prioriteiten voor de komende jaren. Afspraken over budgetten, vergroting van inzetbare capaciteit, opleiding nieuwe medewerkers, onderwijs en kennisdeling via o.a. Politieacademie zijn gemaakt.

De extra investeringen leveren (nog) niet de gewenste instroom op. Op 18 september jl. werd Nederland geschokt door de moord op strafrechtadvocaat Derk Wiersum. Hiermee is een grens overschreden en is als gevolg daarvan maatschappelijke onrust ontstaan over de weerbaarheid van onze rechtsstaat. Er is een situatie ontstaan waarin de betrokken diensten en eenheden extra ingezet worden met het oog op de bescherming van personen.

De -zeer begrijpelijke- bijzondere extra maatregelen onttrekken momenteel politiecapaciteit uit basisteams en regionale eenheden en lijken voor langere duur noodzakelijk te zijn. De gevolgen zijn direct zichtbaar: afnemende beschikbaarheid van blauw in de wijken, aanrijtijden in de buitengebieden staan onder druk, politieposten die minder lang open zijn of zelfs gesloten moeten worden. Landelijke beleidsdoelstellingen uit de veiligheidsagenda politie staan onder druk. Dat geldt ook voor lokale veiligheidsprioriteiten.

De Regioburgmeesters hebben hier reeds aandacht voor gevraagd. Wij willen dit signaal met kracht

bevestigen: we steunen de minister in zijn opvatting dat extra maatregelen nodig zijn maar constateren tegelijkertijd dat er forse structurele extra investeringen nodig zijn om de lokaal inzetbare politiecapaciteit op niveau te houden.

3 Aanpak Mensenhandel

Mensenhandel is in toenemende mate een aandachtspunt voor gemeenten, waarbij er stappen worden gezet in de training van medewerkers, vorming van beleid en het opstarten en doorontwikkelen van overleggen. Dit is de conclusie van een [rapportage](#) over een enquête over mensenhandel die de VNG onlangs samen met het landelijke coördinatiecentrum voor mensenhandel (CoMensha) heeft gehouden onder gemeenten.

Daarnaast geeft de rapportage zicht op waar nog inzet nodig is, waar belemmeringen zitten voor gemeenten en waarvoor een appèl op het Rijk moet worden gedaan. Het gaat met name om:

- Het vergroten van zicht op de aard en omvang van mensenhandel;
- Het verbeteren van samenhang op regionale en landelijke ketensamenwerking om de aanpak van mensenhandel te borgen;
- Het creëren van (bestuurlijke) urgentie voor ontwikkeling aanpak van verschillende vormen (o.a. arbeids- en criminele uitbuiting) van mensenhandel;
- Het voorzien in toereikende financiering hiertoe waarmee continuering (projectmatige) aanpak is geborgd.

Daarnaast zijn er belemmeringen op het gebied van informatiedeling die de aanpak van mensenhandel in de weg staan. Daarom is het voor gemeenten belangrijk dat er handelingsperspectief komt voor AVG- en andere privacy/gegevensdeling gerelateerde vraagstukken, zoals ook al wordt opgemerkt in de [nieuwe slachtoffermonitor](#) van de Nationaal Rapporteur.

4 Cybercrime

Digitale beveiliging van systemen en de aanpak van digitale criminaliteit zijn steeds meer aan elkaar verbonden. Digitale criminaliteit is een vorm van de *hidden crime* die vraagt om meer prioriteit. Door meer aandacht zal ook het aantal aangiften stijgen. Gemeenten investeren steeds meer middelen en capaciteit in digitale veiligheid. Van belang voor gemeenten is dat het Rijk de aanpak vanuit één overheid vormgeeft en dat de overheden met elkaar vanuit de keten dit oppakken. Cybercrime houdt zich immers niet aan grenzen van landen, regio's en bestuurlijke organisaties.

Dit moet met middelen ondersteund worden. Het gaat om het borgen van continuïteit door middel van aanjaaggeld. Preventie en weerbaarheid van gemeenten worden versterkt. Ook wordt daarmee voortgebouwd op het vergroten van kennis en expertise en het beschikbaar komen van best practices als het gaat om voorlichting aan kwetsbare groepen, cyberproof maken van lokale wetgeving, lokale weerbaarheidsbeelden en oefeningen/games ter preparatie van cyberincidenten.

5 Cannabis: experiment gesloten coffeeshopketen

De VNG is positief kritisch over de inhoud van het wetsvoorstel uniform gesloten coffeeshopketen. Wij zijn blij met de voortvarendheid waarmee het traject is gestart en hebben geconstateerd dat veel van onze punten door de minister ter harte zijn genomen. Nu het aantal deelnemende gemeenten op tien is

gesteld, blijft het project relatief kleinschalig en zullen ook de verwachte uitkomsten kleinschalig zijn. Het zal moeten blijken of het mogelijk is een gesloten coffeeshopketen op te zetten. Om uitspraken te doen over de effecten op de georganiseerde criminaliteit of op de volksgezondheid zal een grootschaliger project nodig zijn.

Het is van belang om te benadrukken dat het experiment geen project is van de individueel deelnemende gemeenten, maar een project voor alle gemeenten om van te leren. Wat bij de verdere uitwerking in 2020 nog open staat is hoe rollen/verantwoordelijkheden rond toezicht en handhaving moeten worden geregeld en op welke wijze de ministeries van VWS en van Jen gemeenten tegemoet gaan komen in extra kosten.